

บทที่ 5

การแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากร

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสิ่งแวดล้อมมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของมวลมนุษย์ พืช และสัตว์ ในสภาวะปกติทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีการปรับสภาพให้อยู่ในรูปสมดุลไม่มีปัญหาล้างแวล้อมเป็นพิษ ต่อมาเมื่อมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น การบุกเบิกแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตก็มากขึ้นตามความเจริญก้าวหน้าของกลุ่มสังคม ถ้าสังคมใดเจริญและมีประชากรมาก อัตราการใช้ทรัพยากรย่อมสูงตามไปด้วย เช่น ในสหรัฐอเมริกา ชาวอเมริกันใช้น้ำมันและกระดาษเฉลี่ยต่อบุคคลมากที่สุดในโลก ทำให้ทรัพยากรสูญสิ้นไปรวดเร็วขึ้น ส่วนในประเทศอื่น ๆ ก็มีความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากทรัพยากรบางชนิด เช่น แร่ธาตุต่าง ๆ นำมาใช้แล้วสูญสิ้นไปหมด ยากที่จะนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ส่วนป่าไม้ปลูกทดแทนได้ แต่ต้องใช้เวลาหลายสิบปีไม่เหมือนการตัดทำลายซึ่งใช้เวลาสั้นมาก

สรุปแล้วมนุษย์เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพราะมนุษย์เป็นผู้ใช้ทรัพยากรทั้งทางตรงและทางอ้อม นำทรัพยากรมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักร เครื่องยนต์ ฯลฯ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษขึ้น สาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ ปრაกฏการณ์ทางธรรมชาติ สัตว์ และโรคต่าง ๆ

สาเหตุที่ต้องมีการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากร

1. เพื่อคงไว้ซึ่งปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพราะความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ยังมีทรัพยากรที่คงไว้ซึ่งคุณภาพ จะช่วยให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม เพราะทรัพยากรธรรมชาติช่วยเสริมสร้างความเจริญทางวัตถุ ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกทุกชนิด

3. เพื่อคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ ช่วยให้บรรยากาศในการดำรงชีวิตสดชื่น เสริมสร้างบุคลิกและพละนาถมิให้สมบูรณ์และแข็งแรง

4. เพื่อให้มีระบบนันทนาการที่ดี ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจคลายความเครียดหลังจากตรากตรำงานหนัก

5. เพื่อให้เกิดวงจรชีวิตที่เหมาะสม เช่น ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในป่ามีสัตว์ป่า และป่าไม้ ในดินมีแร่ธาตุ ถ่านหิน น้ำมัน น้ำบาดาล และมีฝนตกตามฤดูกาล

มาตรการหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ควรยึดเป็นหลัก มีดังนี้

ก. มาตรการอนุรักษ์โดยตรง (Direct Conservation Measures) คือ การปฏิบัติต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยตรง เพื่อคงไว้ยาวนานที่สุด

1. หน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข อื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเสริมหน่วยงานดังกล่าวให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ช่วยเผยแพร่ความรู้ ช่วยวิเคราะห์วิจัยสาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดขึ้น หน่วยงานของรัฐบาลนี้จะต้องสนองนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. นโยบายของรัฐบาลที่บริหารประเทศ ปัจจุบันต้องปฏิบัติตามแผนเดิมและพัฒนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น คือ มีการวางแผนกำหนดนโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้แน่นอน และนำไปปฏิบัติให้ได้ผลเพื่อรักษาสมดุลของสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเหมือนในอดีต

3. จัดตั้งหน่วยงานเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการประสานงานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานที่สำคัญ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ฯลฯ

4. ออกกฎหมายอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทุกชนิด และมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติโรงงาน (เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษและน้ำเสีย) พ.ศ. 2512 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2518 ฯลฯ

5. การอนุญาตใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด โดยมีมาตรการกำหนด เช่น อนุญาตให้ตัดไม้และล่าสัตว์ป่าในจำนวนจำกัด สิ่งใดมีมากก็อนุญาตมาก นับว่าการอนุญาตนี้ช่วยให้ทรัพยากรคงสภาพไว้ได้นานและมีคุณภาพ

6. การปรับปรุงสภาพที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยการสำรวจสภาพป่าไม้และที่ดินทั้งหมด สภาพ แล้วนำมาปรับปรุงใหม่ให้ใช้ประโยชน์ได้ดีขึ้น เช่น จัดระบบชลประทานเข้าสู่ที่ดินเพื่อให้เพาะปลูกได้ปีละ 2-3 ครั้ง ปลูกป่าทดแทนป่าที่หมดสภาพ ฯลฯ

7. ทาวิธีการผลิตและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีให้สูญสิ้นทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์

8. การนำของใช้แล้วมาประดิษฐ์ใช้ใหม่ เพื่อประหยัดทรัพยากรให้ใช้ได้ยาวนาน ๆ เช่น นำแรโลหะเก่า ๆ ที่ข่ารดแล้วหรือใช้ประโยชน์มิได้แล้ว ไปหล่อหลอมประดิษฐ์ทำอุปกรณ์เครื่องใช้ชิ้นใหม่อีก

9. การนำสิ่งอื่นมาใช้แทนทรัพยากรที่มีอยู่หรือขาดแคลน โดยเฉพาะแร่ธาตุ และป่าไม้ นอกจากนี้ต้องทาวิธีการนำสิ่งอื่นมาใช้แทนทรัพยากรที่มีราคาแพง เช่น ใช้พลาสติกแทนเหล็กและไม้ ใช้อัลกอฮอลล์แทนน้ำมันเบนซิน ใช้กระเบื้องซีเมนต์แทนสังกะสี ใช้ทีเทเนียมแทนเหล็ก ใช้ฝาไม้อัดแทนไม้กระดานฝา เป็นต้น

10. การสำรวจและค้นหาแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่มากเหลือเฟือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น พลังงานน้ำ พลังงานจากแสงอาทิตย์ อื่น ๆ ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพของทรัพยากรให้ใช้ได้ยาวนานและทนทาน เช่น ประดิษฐ์เหล็กกล้าผสมนิเกิล ไม่เป็นสนิม(สแตนเลส) เหล็กผสมโครเมียม หรือแมงกานีส ช่วยให้เหล็กแข็งแรง และทนทานยิ่งขึ้น

น. มาตรการทางสังคม (Social Measures) การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย จะปล่อยให้ตกอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เพราะมนุษย์แต่ละคนต่างก็เป็นผู้สร้างความสกปรก ให้กับสิ่งแวดล้อมร่วมกัน และต่างก็เป็นผู้นำทรัพยากรมาใช้พัฒนาสังคม แนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามมาตรการทางสังคม มีดังนี้

1. การร่วมมือในการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานที่สำคัญ ฯลฯ

2. การร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่น ให้อุจกใช้อย่างประหยัด บูรณะและปรับปรุงให้มีสภาพดีกว่าธรรมชาติ ูจกนำของเก่ามาผลิตใหม่ ใช้สิ่งอื่นแทน ตั้งชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อพบผู้ใดละเมิดกฎหมายการอนุรักษ์ต่าง ๆ ต้องรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบ

3. การให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนทุกคน ทุกอาชีพ ทุกระดับอายุและวัย เพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ต้องอาศัยสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร การอภิปราย เป็นต้น

4. ในฐานะเป็นประชาชนที่รู้จักรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ควรเสาะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อช่วยแนะนำเผยแพร่หรือป้องกันชีวิตของตนเองและครอบครัว เช่น ค่าวเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับสารพิษที่เกิดจากสเปรย์น้ำยชนิดต่าง ๆ มีฟลูออไร-

คาร์บอนบรรจุอยู่ เมื่อใช้สารนี้แล้วจะลอยไปในอากาศเบื้องสูง ช่วยทำลายก๊าซโอโซนที่ห่อหุ้มโลกอยู่ เป็นผลให้แสงอุลตราไวโอเล็ต ผ่านมายังพื้นโลกได้สะดวกและเป็นอันตรายต่อผิวหนังของมนุษย์

5. การควบคุมจำนวนประชากร นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรให้ความร่วมมือตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ตั้งเป้าหมายไว้ตั้งแต่ ฉบับที่ 1, 2, 3 และ 4 คือ ต้องการให้อัตราการเพิ่มของประชากรลดลงเหลือร้อยละ 2.1 ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งแต่เดิมประชากรไทยมีอัตราเพิ่มร้อยละ 3.2 ต่อปี (ในปี พ.ศ. 2520 มีอัตราเพิ่มเหลือร้อยละ 2.5)

หน่วยงานที่พยายามลดอัตราการเพิ่มประชากร ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย สมาคมวางแผนครอบครัวชุมชน

6. การปรับปรุงคุณภาพของประชากร โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมให้การศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตร ให้ทราบค่านิยมที่ถูกต้องในสังคมปัจจุบัน ความซื่อสัตย์ รู้จักระเบียบวินัย ฯลฯ

7. การใช้มาตรการทางกฎหมายควบคุมเพื่อรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ใช้ได้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะปฏิบัติได้ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติการประมงและสัตว์ป่า ฯลฯ นอกจากนี้ต้องตรวจแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

วิธีการแก้ไขปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ

1. การแก้ไขปัญหาสังแวดล้อมทั่วไป มีวิธีการดังนี้

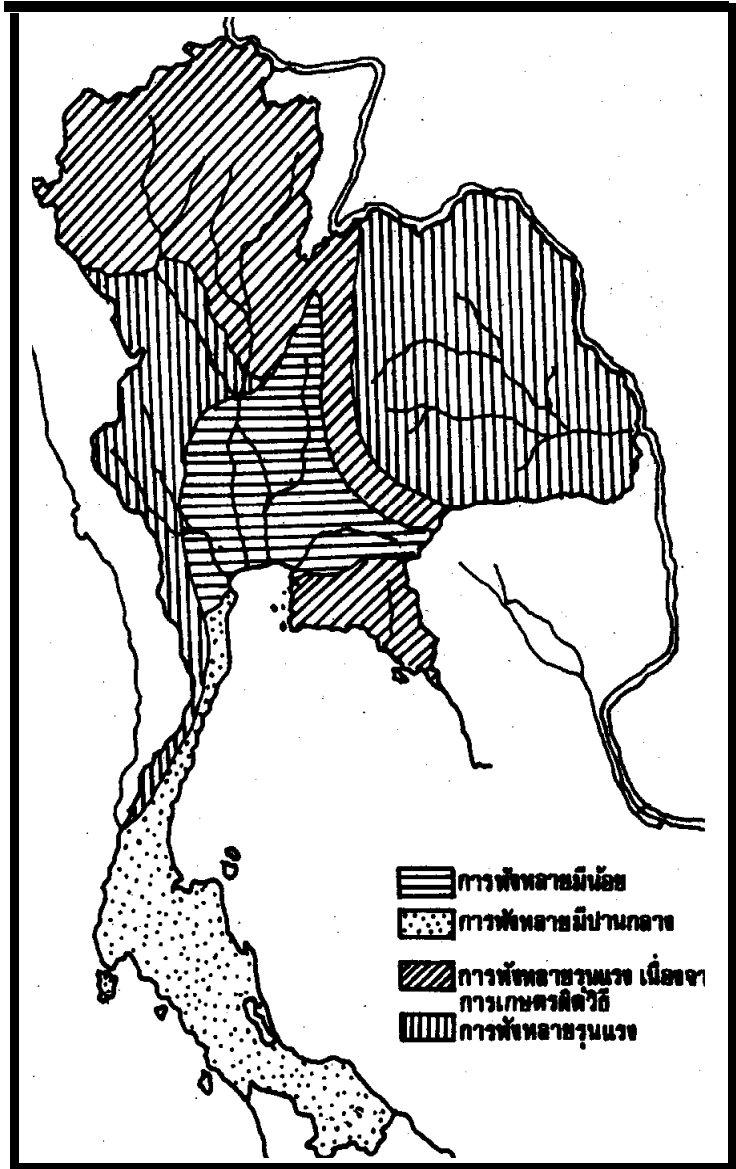
1. ต้องควบคุมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ เป็นต้น

2. ต้องใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและเกิดคุณประโยชน์มากที่สุด รู้จักวางแผนการใช้ในอนาคต โดยคำนึงถึงจำนวนจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ด้วย

3. ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน รวมทั้งหน่วยราชการและเอกชน

4. หน่วยราชการต้องวางแผนแก้ไขปัญหา และกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูล ข้อเสนอแนะและความร่วมมือประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

5. ต้องตระหนักถึงภัยของสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ มาจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นตัวการสำคัญ ดังนั้นการจัดการแก้ปัญหาเกี่ยวกับโรงงานต้องใช้กฎหมายโดยกวดขันทุกโรงงานอย่างเที่ยงธรรมจริง ๆ ไม่ยกเว้นหรือหลีกเลี่ยงให้เป็นกรณีพิเศษ

ลักษณะการพังทลายของดินในภาคต่างๆ ของประเทศไทย

2. การแก้ไขปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ มีดังนี้

1. ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ต้องใช้วิธีการปลูกพืชหมุนเวียนโดยแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่น ส่วนที่หนึ่งปลูกข้าวโพด ส่วนที่สองปลูกถั่วตระกูลต่าง ๆ ส่วนที่สามใช้เลี้ยงสัตว์ ส่วนที่สี่ปลูกข้าว หรือพืชที่ต้องการลงไปในพื้นที่เพาะปลูก ในปีต่อ ๆ ไป ก็ปลูกพืชสลับที่ไม่ให้เข้ากัน นอกจากนี้ใช้วิธีปลูกหญ้าคลุมดิน ใต้ที่เพาะปลูกขวางทางน้ำไหล นำคอของพืชไปกองรวมไว้เพื่อทำปุ๋ย ไม่ควรนำไปเผาทิ้งจะทำให้ฮิวมิสบนผิวดินถูกทำลายไป รวมทั้งปุ๋ยที่มีอยู่ในดินด้วย ใส่ปุ๋ยบำรุงดินตามชนิดของพืชที่ปลูก ฯลฯ

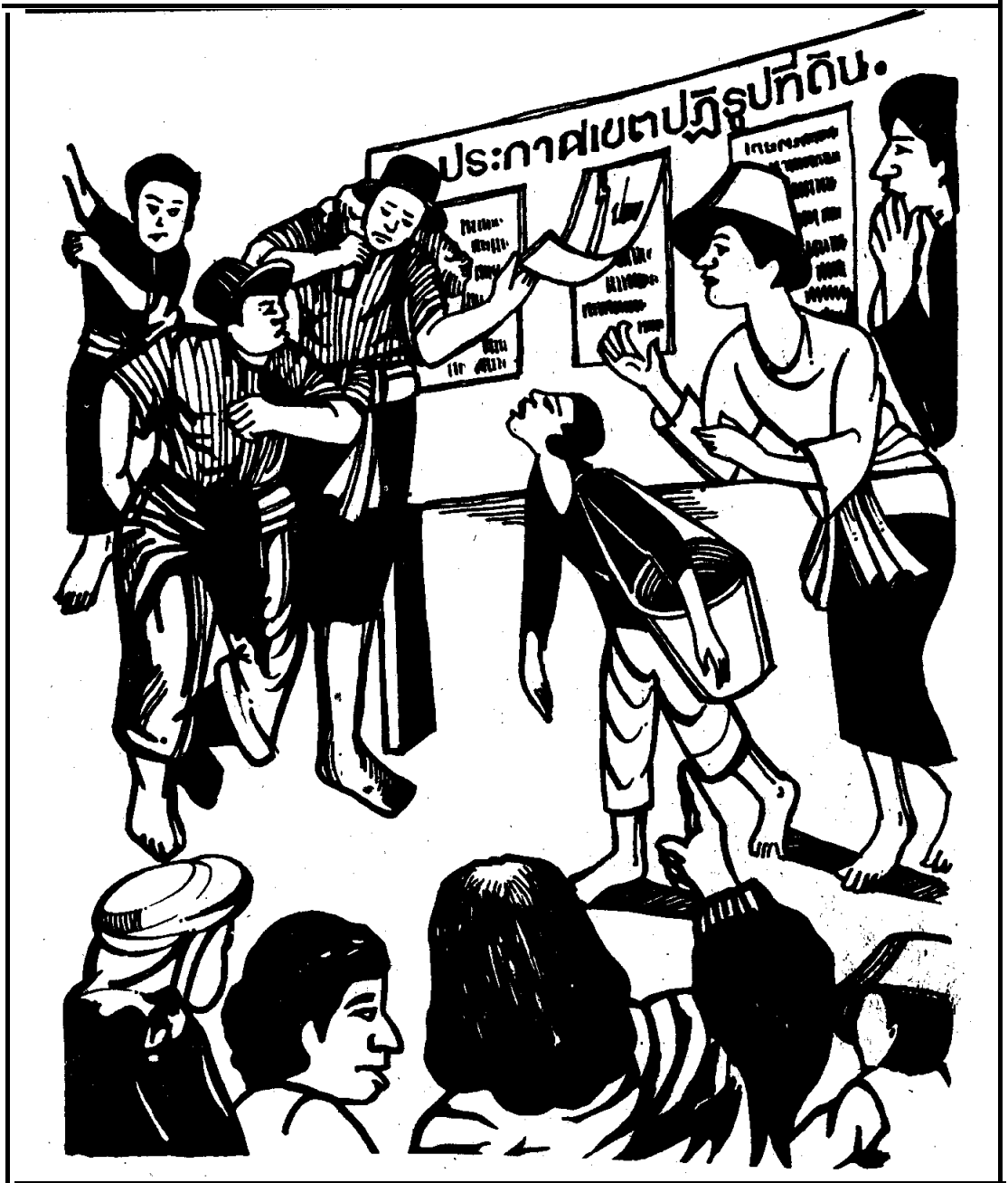
ดินพัง

2. การแก้ปัญหาการขาดแคลนที่ดินเพาะปลูก เพราะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นนั้น ต้องดำเนินการจัดการปฏิรูปที่ดินและการจัดรูปที่ดินเพื่อมุ่งให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีหนี้สิน และมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมให้ใช้ดินอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ปัจจุบันรัฐบาลได้ดำเนินการไปหลายจังหวัดในภาคกลางและได้รับผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

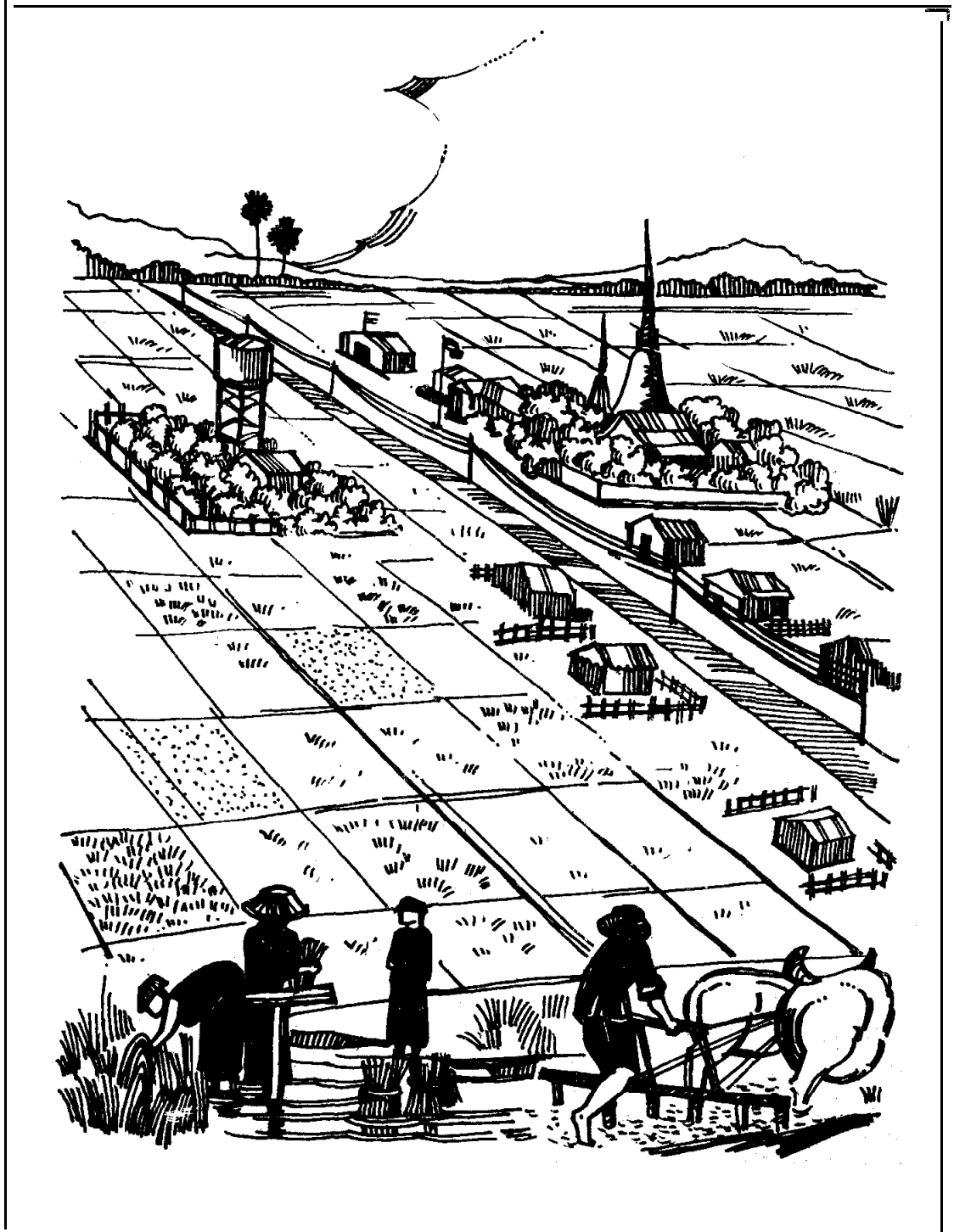

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

3. การแก้ปัญหาการบำรุงรักษาคุณภาพของดินต้องเข้าถึงประชาชนพยายามแนะนำเกษตรกรโดยตรง และจัดสรรงบประมาณให้เกษตรกรกู้ยืมไปซื้อปุ๋ย แนะนำการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และให้รู้จักบำรุงรักษาดิน

สนใจให้ความร่วมมือในการปฏิรูปที่ดิน

ปฏิรูปที่ดิน มีที่ตากิน ท้องถิ่นก้าวหน้า

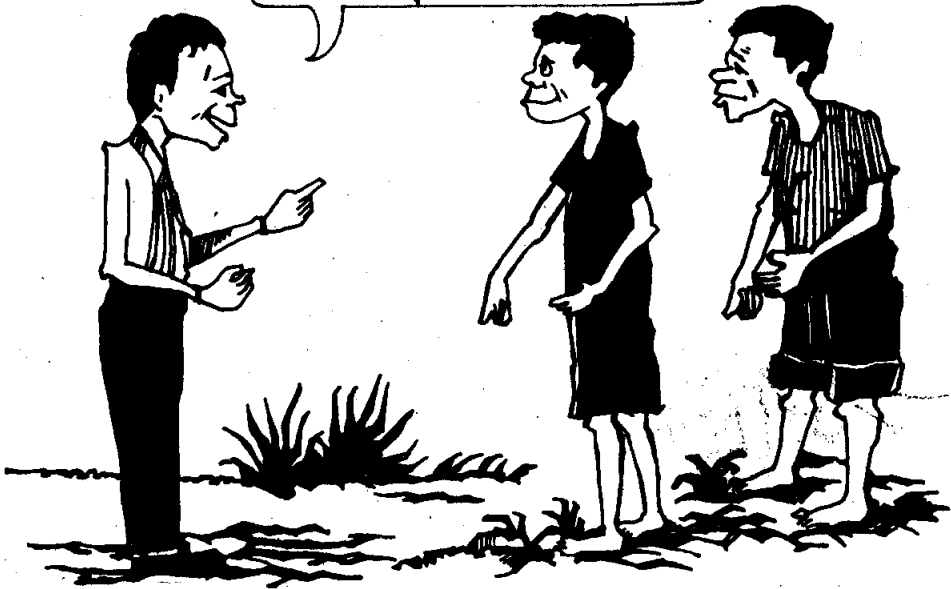

ความหมายของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หมายถึง

1. จัดที่ดินให้เป็นของชาวไร่ชาวนาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชาวไร่ชาวนา
ที่ไร้ที่ดินทำกิน ที่ต้องเช่ารกรากทำกิน หรือที่มรดกไม่พอทำกิน
2. พัฒนาการเพื่อเกษตรกรรม ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำ
และที่ดิน ส่งเสริมการศึกษา และสาธารณสุข พัฒนาธรรม
รวมทั้งรดสาธารณสุขไปภาคให้แก่เกษตรกร.

เพื่อช่วยเหลือชาวนาอย่างจริงจัง
รัฐจึงเริ่มปฏิรูปที่ดินโดยยึดหลักการ
ปฏิบัติด้วยวิธีละมุนละม่อมค่อยๆ ทำ
ไม่ใช่ใช้วิธีการรุนแรงอย่างเด็ดขาด..

สาเหตุที่ต้องมีการปฏิรูปที่ดิน

ชาวนาชาวิโรมันี่สิ้นและยากจน
เพราะผลผลิตไม่แน่นอน และ
ความไม่เป็นธรรมต่าง ๆ ๑๓๑

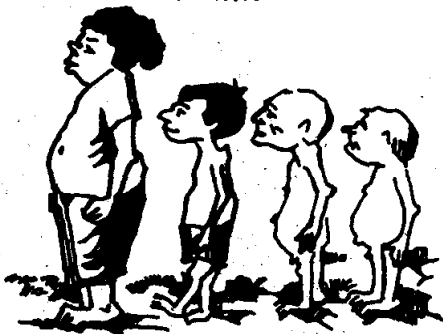
ปัญหาการแย่งที่ดินทำกินเป็น
เหตุให้เกิดความไม่สงบ

การใช้ที่ดินยังเกิดประโยชน์ไม่เต็มที่
ทุกฤดูกาล ทำให้ชาวนาชาวิโรมันี่เวลาว่างมาก

คนไทยเกิดมากขึ้น ในอนาคต
อาจจะไม่มีที่ดินทำกิน

ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ

เกษตรกรจะได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปที่ดินดังนี้ คือ

1. ชาวนาข้าวไร่ จะมีที่ดินทำกินเป็นการถาวรและถูกต้องตามกฎหมาย
2. ที่ดินที่ปฏิรูปที่ดินแล้วจะมีการปรับปรุง และพัฒนาให้อุดมสมบูรณ์ต่อไป
3. ชาวนาข้าวไร่ จะมีที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภคและบริการต่าง ๆ เพื่อความเจริญของท้องถิ่น
4. ภาษีของชาวนาข้าวไร่จะสูงขึ้น ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น มีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน
5. เมื่อนาข้าวไร่มีผลผลิตมากขึ้น อุตสาหกรรมต่าง ๆ ก็จะตามมา กระทั่งทำให้ท้องถิ่นเจริญขึ้น การว่างงานก็จะหมดไป

ฉะนั้นเกษตรกรร่วมมือ
ร่วมมือกันช่วยงาน
การปฏิรูปที่ดินให้เกิด
ผลดีเร็ว ๆ .....เถิด

ประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับ

ผลดีด้านเศรษฐกิจ

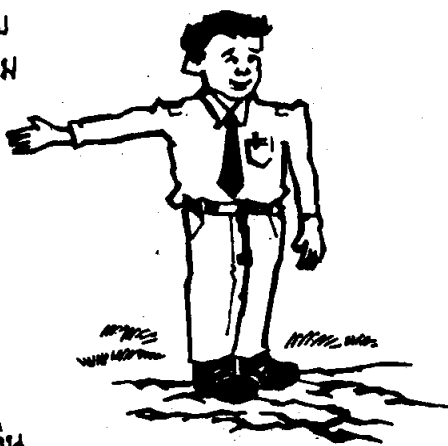
- ชาวไร่ชาวนาจะเป็นเจ้าของที่ดินอย่างแท้จริง ปัญหาเช่า ปล่อยเช่า ปล่อยเช่า ที่ทำกิน จะลดขอบเขตและหมดไปในที่สุด
- ที่ดินจะได้รับการปรับปรุง และพัฒนาให้ได้ผลผลิตเต็มที่ อันจะเป็นการเพิ่มผลผลิตของไร่ชาวนาชาวไร่ให้สูงขึ้น ทำให้ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างคนในชาติ

ผลดีด้านสังคม

- เมื่อชาวไร่ชาวนาเริ่มรวยได้แน่นอนและดีขึ้น สภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่นจะดีขึ้น เป็นผลให้การพัฒนาท้องถิ่น เช่น การศึกษา สาธารณสุข พัฒนาการรับบรรลูดกประสงค์ได้เร็ว ความสงบสุขของสังคมจะตามมาในที่สุด

ผลดีทางการเมือง

- สร้างความสามัคคีภายในชาติ การมีที่ดินทำกิน ทำให้ชาวนาชาวไร่มีความรู้สึกหวงแหนผืนดินไทย
- ปึงกันการผูกขาดของเจ้าพ่อเจ้าแม่ชาวนาเกษตร พึ่งพาที่ดินนายทุน การถือกรรมสิทธิ์รวม
- เพื่อให้เห็นความตั้งใจจริงที่ช่วยเหลือชาวไร่ชาวนาอย่างแท้จริง
- เมื่อชาวไร่ชาวนามีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีความสุขในสังคม การพัฒนาบุคคลในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการพัฒนาเป้าหมายของรัฐ อันจะเป็นการเสริมสร้างความเป็นเอกภาพชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ให้ดำรงอยู่บนผืนดินไทยที่ทุกคนรักก็ยังไว้รักษาต่อไป

ที่ดินที่จะนำมาปฏิรูปที่ดิน

เราจะเอาที่ดินที่ไหน
มาทำการปฏิรูป

เดี๋ยวใจเย็นๆ กำนัน
จะบอกอยู่แล้ว

ที่จะนำมาปฏิรูปมีดังนี้

1. ที่ดินของเอกชนที่ ส.ป.ก. ซื้อหรือเวนคืนมา
2. ที่ดินของรัฐ เช่น ที่ท่าอากาศยานประโชนี บำรุงงานที่เสื่อมโทรม เป็นต้น
3. ที่ดินของในหลวงทางพระราชทานให้ทำการปฏิรูปที่ดิน
4. ที่ดินที่มีผู้บริจาคให้

ขั้นตอนการดำเนินงานการปฏิรูปที่ดิน

ในที่ของรัฐ

1. เตรียมการ
2. จัดเกษตรกรเช่าแปลงที่ดิน
3. พัฒนาขั้นพื้นฐาน
4. ประสานงานพัฒนา

ในที่ของเอกชน

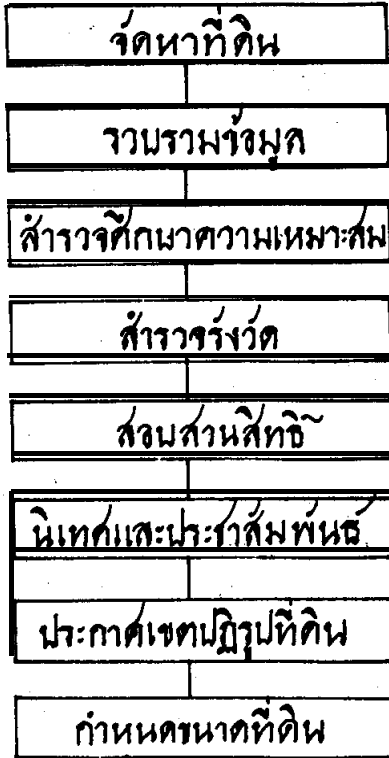
1. เตรียมการ
2. ซื้อหรือเช่าที่ดิน
3. จัดเกษตรกรเช่าแปลงที่ดิน
4. ประสานงานพัฒนา

แต่ละชั้น
จะสำเร็จหรือไม่
อยู่ที่พี่น้องชาวจังหวัดขอนแก่น
ให้ความร่วมมือมากแค่ไหน

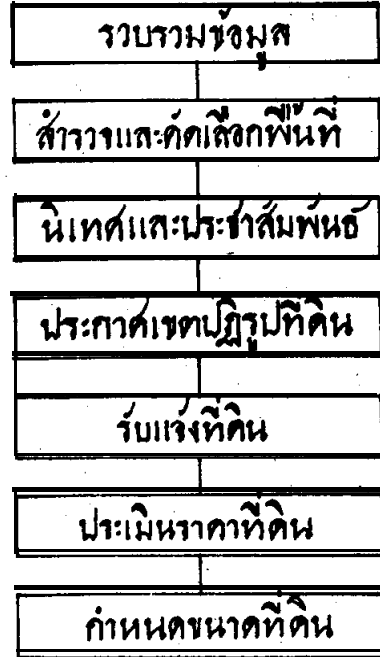

๑. ขั้นตอนเตรียมการ

ในที่ของรัฐ

ในที่ของเอกชน

งานที่จะทำในขั้นแรก
มีดังนี้

2 จัดเกษตรกรเข้าแปลงที่ดิน

ใบที่ของรัฐ

ชั้นที่สองก็จะทำดังนี้

แบ่งแปลงที่ดิน
คัดเลือกเกษตรกรลงแปลง
จัดเกษตรกรเข้าทำกิน
และอาศัยอยู่เป็นการถาวร

2 ซื้อหรือเวนคืนที่ดิน

ใบที่ของเอกชน

- ซื้อที่ดินจากเจ้าของ
- เวนคืนที่ดินจากเจ้าของ
- จ่ายค่าที่ดินโดยเกษตรกร

ถ้าเป็นที่เอกชน
เราก็จะทำอย่างนี้

3 พัฒนาระบบน้ำในครัวเรือน

งานที่ของเรือ

จัดหาวัตถุดิบใช้ในครัวเรือน

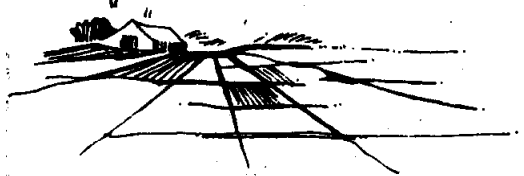

ก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็ก

3 จัดเกษตรกรเข้าแปลงที่ดิน งานที่ของเอกชน

บุ้ดแบ่งแปลงที่ดิน

คัดเลือกเกษตรกร

จัดเกษตรกรเข้าทำกินและอยู่อาศัยเป็นการถาวร

๔ ประสานงานพัฒนาทั้งในกิจการรัฐและเอกชน

จัดหา
สินเชื่

ส่งเสริม
การเกษตร

พัฒนา
แหล่งน้ำ

พัฒนาที่ดิน

เราจะประสาน
กับหน่วยงานต่าง ๆ
ของรัฐเพื่อความ
เจริญในหมู่บ้าน

จัดรูปที่ดิน

จัดตั้ง
สหกรณ์
กุ่มเกษตรกร

พัฒนา
การศึกษา

บริการ
สาธารณสุข

สาธารณสุขโมเดล

พัฒนาชุมชน

